

Medya neyi saklamalı?

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Geçenlerde 'siyaseten doğruluk' kavramına değinmiştim. Buradaki siyaset

sözcüğünün partisel, ideolojik siyasetle ilgili olmadığını, yeni bir etik anlayışı vurguladığını belirtmiştim. Muhakememizin ve davranışlarımızın bizim gibi düşünmeyenleri, bizden olmayanları da içermesini istiyor bu ahlak. O nedenle de siyasi doğruluk, baskı, ayrımcılık gibi tavırların dışlanması en çok başvurulan araç-kavram. Fakat onun ötesine bile geçebiliyor. Örneğin, Fransa, pulların üstüne basacağı zaman, Andre Malraux'nun ağzındaki sigarayı 'siyasi doğruluk' adına yok etti.

Bu kavramın en çok değerlendirildiği alanın kadın hakları olduğunu da belirtmiştim. Çünkü, kadın, yüzlerce yıldır süren uygulamalar sonucu, çoğu kez farkında olmadığımız bir biçimde ikincilleşiyor ve hayatımızdan dışlanıyor. 'Makro' düzeyde belli her şey eksiksiz ama bu yetmiyor. Dilimiz, söylemimiz, bilinçaltımız kadını baskılayan kültürü devralıp sürdürüyor. O nedenle ayrıntılar ayrı bir dikkat gerektiriyor.

Bu anlayışın asıl uygulama alanı medyadır. Medyanın tavrında, tutumunda, özellikle kadın söz konusu olduğunda özel bir dikkate ihtiyaç var. Sıradan ve kaba bir doğruluk anlayışı ve dikkati yetmez. 'Saklı dil'in zehrini engellemek gerekir. Nitekim, Perihan Mağden de bu konuda çok önemli bir örnek veriyordu geçenlerde.

Ne var ki, medyanın işlevi bu kadarla sınırlı değil. Gündelik siyaset içindeki yönlendirme gücü, kitleler üstündeki etkisi, medyanın toplumsal ve zihinsel oluşumlarda önem kazanmasının başlıca nedenleri. Bu, 'medya paradoksu' denilen şeye yol açan bir husus. Kitlenin haber alma, doğruyu öğrenme hakkı ile o haberin öznesi olan kişi ya da kurumun özel yaşam hakları, onların gizliliği nerede kesişecek, birbirini nerede tamamlayacak? Medya aslında özel alanı bitiren, toplumsal alanı genişleten bir olgu. Öte yandan da bugün, 'toplumsal sonrası' (post-public) denilen bir dönemden geçiyoruz. Sivil hakların, özel alanın ayrı bir önem kazanışına tanık oluyoruz. Örneğin, Clinton meselesi daha çok bu açılardan tartışılmıştı. Bu iki alanın çelişmesi durumunda karar nasıl oluşacak?

Bütün bunları Duygu Asena'nın iki haftadır Milliyet gazetesinde yaptığı bir yayını düşündüğüm için söz konusu ediyorum. Asena'ya bir kadın okuru mektup yazmış. Yirmi beş yıllık kocasının kendisini yıllardır vahşice dövdüğünü anlatmış. Söylediklerine bakılırsa adam ağır bir psikiyatri vakası. Asena yaptığı araştırmayla adamın kim olduğunu öğrenmiş. Bir üniversitenin rektörü olduğunu ortaya çıkarmış. Fakat bunları, birçok haklı mülahaza nedeniyle gizli tutuyor. Bütün sorun da orada başlıyor.

Acaba Asena bu adı saklamalı mı, yoksa açıklamalı mı? Bunun elbette hukukçular tarafından verilecek birçok yanıtı vardır. Hatta eğer Medeni Kanun o şekilde düzenlenseydi biz bu tartışmayı yapmak zorunda da kalmayacaktık. Ama bugün durduğumuz yer itibarıyla konuşmak gerekiyor. O zaman da sorun böyle bir durumda medyanın kamusal işlevini sorgulamayı gerektiriyor. Kamusal bir çarpıklığı ihbar etmek fakat özel yaşam üstünden gelişen bir çarpıklığı saklamak doğru mudur? Bunun 'alenen' olması gerekmez; ama benzeri sorunlar da, bu da mutlaka çözümlenmelidir. Siyaseten doğruluk bu çözüm arayışının ahlaki, toplumsal ve hukuksal normu olmalıdır.

Medyanın meşruiyeti ancak ondan sonra başlayabilir.